

A CESCI HOZZÁSZÓLÁSA A KÖRNYEZETI ÉS ENERGIA-HATÉKONYSÁGI OPERATÍV PROGRAMHOZ

2013. DECEMBER

A klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás

Alapvetően egyetértünk a megfogalmazott intézkedésekkel. Az alábbi pontokban a meglévő célrendszer finomítására, néhány új elem integrálására teszünk javaslatot. Határon átnyúló jelleggel az alábbiak erősítését látnánk szívesen:

- Agrár-innovációs központ létrehozása: A klímaváltozás meg fogja követelni a terménystruktúra átalakítását, amelyhez Magyarországon alapvetően megvan a tudáskapacitás. A tervezett agrár-innovációs központ feladata egyfajta tudástranszfer-szerep ellátása a tudományos műhelyek és a régió gazdálkodói között, amellyel az újabb fejlesztések bevezetése elképzelhető, akár kísérleti gazdaságok kialakításával és működtetésével.
 - közös kutatási projektek indítása, az agrártudományi és természettudományos kapacitások összehangolása (mezőgazdasági kutatóintézetek, felsőoktatási intézmények stb.)
 - gazdaképzési programok, tanulmányutak lebonyolítása: hazánk agrárszektorának sikeressége attól is függ, hogy a gazdálkodók mennyire lesznek képesek alkalmazkodni az éghajlat nyomán megváltozó természeti és piaci körülményekhez. Az ökológiai gazdálkodás versenyképességének támogatása is ide tartozik.
- Közös vízgazdálkodási és katasztrófa-elhárítási rendszer kialakítása:
 - az illetékes országok területileg illetékes szerveinek, valamint a megyei önkormányzatok részvételével közös szakmai platform létrehozása és működtetése;
 - közös elektronikus vízminőség-figyelő és árvízvédelmi figyelmeztető rendszer kialakítása;
 - közös elhárítási gyakorlatok megtartása.

Hulladékgazdálkodással és kármentesítéssel kapcsolatos fejlesztések

- a szennyező források kezelése:
 - térinformatikai adatbázis összeállítása a szennyezési helyekről és az illegális hulladéklerakókról
 - tisztítási akciók megvalósítása a lakosság bevonásával
 - szemléletformáló akciók megvalósítása (iskolai tájékoztató foglalkozások, internetes játékok, szakmai konferenciák, kiadványok, vetélkedők)
- A barnamezős területek rehabilitációjának, funkcióváltásának, valamint a tájsebek rekultivációjának előmozdítása különös tekintettel a Duna menti határtérségre

Természetvédelmi és élővilágvédelmi fejlesztések

A határon átnyúló fejlesztések szerepeltetését az alábbi területek figyelembevételével javasoljuk:

- nagyobb vízfolyásaink és más természeti értékeink ökológiai állapotának megőrzése, védelme: közös monitoring-rendszerek kiépítése
- a határ menti természetvédelmi oltalom alatt álló területek kezelőinek együttműködése a határ túloldalán folytatódó ökológiai rendszerek kezelőivel különös tekintettel a nemzeti parki igazgatóságokra, geoparkokra és világörökségi helyszínekre
- a területhasználat nemzetközi összehangolása különös tekintettel a biológiailag aktív területek arányának megőrzésére,
- szemléletformálás különös tekintettel a diákcseriprogramokban rejlő lehetőségekre

Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása

Hazánk kedvezőtlen helyzetben van az EU2020 Stratégia megvalósítása kapcsán tett nemzeti vállalásának teljesítése terén, mely célt országhatáron átnyúló fejlesztések

révén könnyebb lehet teljesíteni. Ráadásul komoly fenntarthatósági és ellátás-biztonsági kockázatot rejt a fosszilis tüzelőanyagok magas aránya, illetve a tisztább energiákra való áttérés vontatottsága. A fosszilis energiahordozók tüzelésére épülő hőerőművek energiahatékonysága az elöregedett kapacitások miatt komoly veszteségeket okoz a hálózat számára. Az energiaszerkezet túlzottan szén és szénhidrogén alapú. Térségünk jelentős része mind a mai napig igen kiszolgáltatott az Oroszország irányából érkező szénhidrogéneknek.

A fentiek következtében elsősorban az alábbiak beépítését szorgalmazzuk az alap gondolatában rendkívül színvonalas anyag kiegészítéseként, finomhangolásaként:

- az energetikai infrastruktúrahálózat összekapcsolása, a források diverzifikációja és a rendszerirányítás összehangolása, a ma még hiányzó észak-déli irányú energetikai folyosó kiépítése: Az Action Plan for North-South Energy Interconnections in Central-Eastern Europe című dokumentum nevesíti a legfontosabb projekteket, melyek mind hozzájárulhatnak a gazdasági kohézió növeléséhez.¹ Az Európai Unió joganyaga meghatározta azokat az energiainfrastruktúra-prioritásnak minősülő folyosókat és területeket, melyeket a regionális és kohéziós politika kiemelten fog kezelni.²
 - A kiemelt jelentőségű olajszállító folyosók között helyet kap az olajszállítási hálózati összeköttetések Közép- és Kelet-Európában (OSC) című elem. Az ezen belüli fejlesztések a közép- és kelet-európai olajvezeték-hálózat kölcsönös átjárhatóságát biztosítják az ellátás biztonságának javítása és a környezeti kockázatok csökkentése érdekében. Érintett tagállamok: Ausztria, a Cseh Köztársaság, Horvátország, Lengyelország, Magyarország, Németország, Szlovákia.

¹ http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/doc/2011_north_south_east_action_plan.pdf

² A Regulation of the European Parliament and the Council on guidelines for trans-European energy infrastructure and repealing Decision No 1364/2006/EC and amending Regulations (EC) No 713/2009, (EC) No 714/2009 and (EC) No 715/2009

- A kiemelt jelentőségű földgázfolyosók közül kettő jelent kohézió-növelő tényezőt a makrorégióban. Az egyik az *észak-déli irányú gázhálózati összekapcsolódások Közép-, Kelet- és Délkelet-Európában* nevet kapta. Célja a gázinfrastruktúra kiépítése a balti-tengeri régióban, az Adriai- és az Égei-tengeren, a Földközi-tenger keleti medencéjében és a Fekete-tengeren, valamint ezek között regionális hálózati összeköttetések létrehozása. Érintett tagállamok: Ausztria, Bulgária, Ciprus, a Cseh Köztársaság, Görögország, Horvátország, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Románia, Szlovákia, Szlovénia. A másik nagytérségi szerepű folyosó a Déli gázfolyosó (SGC): a Kaszpi-medencéből, Közép-Ázsiából, a Közel-Keletről és a Földközi-tenger medencéjének keleti részéből az Unióba történő gázszállításra szolgáló infrastruktúra szintén a diverzifikáltabb ellátást célozza. Érintett tagállamok: Ausztria, Bulgária, Ciprus, a Cseh Köztársaság, Görögország, Horvátország, Franciaország, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Románia, Szlovákia, Szlovénia.
- A kiemelt jelentőségű villamosenergia-folyosók között kerül kifejtésre az „észak-déli irányú villamosenergia-hálózati összekapcsolódások Közép-kelet- és Délkelet-Európában” című pont. A rendelet alapján ezek olyan összekapcsolódások, amelyek célja a belső piac teljes körű megvalósítása és a megújuló forrásból származó energiatermelés integrálása. Érintett tagállamok: Ausztria, Bulgária, Ciprus, a Cseh Köztársaság, Görögország, Horvátország, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Románia, Szlovákia, Szlovénia.
- A határkeresztező villamoshálózati kapacitás és kereskedelem fejlesztése: a Magyarország déli határain lévő határkeresztező villamoshálózati kapacitás és az azon zajló kereskedelem kiemelkedő jelentőségű a Duna-régió egésze számára, mivel e határszakasz teremt kapcsolatot a makrorégióban kedvező

termelési költségekkel és árakkal rendelkező közép-európai (lengyel-cseh-szlovák-magyar) és délkelet-európai energiapiacok között. A Visegrádi Négyek és a balkáni régió árampiacainak fokozottabb összekötését indokolja, hogy a közép-európai térség a vízenergia-termelés periodicitása miatti nagy nyugat- és közép-balkáni importigényt ki tudja elégíteni, miközben egyúttal árcsökkentő hatást is képes elérni.

- Megújuló energiaforrásokon alapuló vállalkozásfejlesztés ösztönzése (energetikai inkubációs központ és regionális energiaügynökség felállítása)
 - átfogó felmérés és folyamatosan frissülő adatbázis készítése az ország határ menti agrártérségeiben meglévő bioenergetikai potenciálról, valamint a jelenleg működő és a közeljövőben elindítani tervezett kapcsolódó beruházásokról
 - regionális energiaügynökségek működtetése (feladatai: közös felmérések, kutatások lebonyolítása, az ehhez szükséges partnerségek létrehozása, projektek előkészítése, megvalósítása, az érintett felek bevonásával szakértői hálózat kialakítása, szemléletformáló akciók lebonyolítása stb.);
 - bioenergetikai platform létrehozása a kutatói műhelyek és a beruházók részvételével; regionális akciótervek kidolgozása;
- a geotermikus energia kiemelt szintű hasznosítása: európai jelentőségű potenciálok rejlenek a geotermikus energia határon átnyúló támogatásában. Magyarország a tágabb régió termálenergetikai innovációs és termelési központjává válhat. Különösen támogatjuk a határ menti vidéki térségek számára kulcsfontosságú mezőgazdasági célú felhasználást, illetve a kaszkád típusú rendszerek kiépítését, a balneológiai hő-hasznosítás mellett a lakossági és ipari fogyasztók bekapcsolását.